

Základní škola a Mateřská škola Katov, příspěvková organizace

Školní vzdělávací program školní družiny

„Hrajeme si společně“

1. Identifikační údaje ŠD

Školní družina při ZŠ Katov, příspěvková organizace

Adresa: Katov 11 , 594 55 Dolní Loučky

IZO : 181 036 487

Jméno ředitele: Mgr. Eva Hradilová

Kontakty: č.tel.: 606 959 477, 731 963 664
 e-mail: zskatov@seznam.cz
 www: zsamskatov.cz

Zřizovatel :

Název: Obec Katov

Adresa: Katov , 594 55 Dolní Loučky

Kontakty: č.tel.: 724 278 915
 e-mail: obec.katov@seznam.cz
 www: katov.cz

Platnost dokumentu : od 1. 9. 2025

.....
Mgr. Eva Hradilová

2. Úvod

ŠVP slouží k cílenému ovlivňování volného času žáka v ŠD v návaznosti na školní výuku. Zájmové vzdělávání probíhá především na základě vlastní činnosti žáků, jejich spojitosti s okolím a získáváním vlastních zkušeností. Vše je založeno na přímých zážitcích z činnosti, vycházející z individuální volby, dětské zvědavosti, potřeby zaměstnávat se, bavit se a komunikovat.

Přihlašování, odhlašování žáka

Činnost školní družiny je určena pro žáky 1. – 3. ročníku. V případě volné kapacity, budou přijati starší žáci dle zaměstnanosti rodičů.

Žáka do školní družiny přihlašuje zákonný zástupce předáním řádně vyplněné Zápisní lístky s přesným uvedením času a způsobu odchodu ze školní družiny - přihlášky eviduje vychovatelka.

O přijetí žáka k činnosti školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce.

Odhlášení z pravidelné denní docházky do školní družiny (dále jen ŠD) oznámí rodiče písemnou formou vychovatelce ŠD.

Žák je povinen chovat se ve ŠD tak, aby neohrožoval spolužáky ani sám sebe. Při závažném a opakovaném porušování Vnitřního řádu ŠD, může být rozhodnutím ředitelky školy žák vyloučen. Rozhodnutí o vyloučení ze ŠD sdělí ředitelka školy rodičům žáka písemně s patřičným zdůvodněním.

Časový plán

Činnost ŠD probíhá PO - PÁ ranní družina 6:15 – 7:15, odpolední 11:10 - 16:00 hod. mimo dnů pracovního volna, školních prázdnin a vyhlášení dnů ředitelského volna.

Co nabízí naše školní družina:

- zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxací, výchovou, hrou, učením, individuální prací a motivací
- úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím neboli schopnostem umět trávit volný čas, řešit problémy, kompetencím komunikativním, sociálním, občanským a pracovním
- chceme, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima, vedeme žáky k tvořivosti a rozvíjíme jejich estetické vnímání
- u žáků podporujeme citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupracovat
- zaměřujeme se na ochranu životního prostředí
- respektujeme individuální schopnosti a dovednosti žáků
- od 1. třídy rozvíjíme u žáků jejich schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení

- spojení žáků různých věkových skupin se osvědčuje jako výhoda – starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším, všechny vedeme k tomu, aby respektovali jeden druhého

3. Obecná charakteristika ŠD

Hlavním posláním družiny je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a relaxace dětí po absolvování výuky ve škole. Školní družina je mezistupněm mezi výchovou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Zájmové vzdělávání ve školní družině je nutné chápat jako součást společenské adaptace dítěte.

4. Charakteristika vzdělávacího programu ŠD

4.1 Cíle školní družiny

- Formou hry umožnit dětem osvojit si strategie učení a schopnost spolupráce
- Podněcovat logické a tvořivé myšlení, fantazii
- Vést k otevřené komunikaci, toleranci, ohleduplnosti
- Motivovat je k aktivnímu rozvoji vlastní osobnosti, celoživotnímu učení
- Naučit je smysluplnému využívání volného času
- Umožnit jim seberealizaci ve skupině i individuálně
- Rozvíjet a uplatňovat hygienické návyky
- Respektovat výsledky práce a názory druhých
- Poukázat na rozlišování práv a povinností
- Vést k zodpovědnému chování k ostatním, sobě samému, přírodě

4.2. Formy práce

Příležitostné akce:

- besídky pro rodiče
- exkurze
- výstavy
- výlety za poznáním (muzeum, knihovna...)
- divadelní představení

Každodenní plánovaná a řízená činnost žáků:

- sportovní a pohybové aktivity
- rozumové hry
- výtvarná a rukodělná pracovní činnost
- tanec, zpěv, poslech hudby
- dramatizace
- hry – volné, s pravidly, námětové, konstruktivní, didaktické
- komunitní kruh

- vyprávění
- předčítání
- diskuse
- ankety
- besedy
- práce s encyklopedií, časopisem, počítačem
- sportovní hry, soutěže, turnaje
- projekty
- práce s mapou, atlasem
- výstavky
- pozorování
- pokusy
- testy
- řešení rébusů, hlavolamů
- vědomostní soutěže
- kolektivní práce
- vyhledávání informací
- výklad

Průběžné činnosti:

- tematické vycházky
- orientace ve škole a blízkém okolí
- pravidla komunikace v kolektivu, s dospělým
- vyprávění o domově, rodině
- aktuální témata ve světě, republice, městě
- Spontánní, individuální činnosti: vlastní aktivita dětí, činnosti „na přání“

4.3. Metody práce

Metody výchovně-vzdělávacího působení můžeme charakterizovat jako cesty k dosažení výchovně-vzdělávacích cílů.

Ve školní družině se setkáváme s těmito metodami:

- **slovní** (monologické, dialogické, práce s knihou)
- **názorně-demonstrační** (pozorování, předvádění, obrázky, projekce)
- **praktické** (pohybové a pracovní dovednosti, grafické a výtvarné činnosti, pracovní činnosti)

4.4. Požadavky pro volný čas

Požadavek pedagog. ovlivňování volného času – vychovatelka navozuje a motivuje činnosti.

Požadavek dobrovolnosti – žáci by měly vykonávat činnosti dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu a motivace, všechny činnosti by měly být přiměřené věku žáků a jejich momentálnímu stavu.

Požadavek zájmovosti a zajímavosti – činnosti by měly být pro žáky atraktivní, měly by využívat jiné postupy a náměty než ty, které znají ze školy.

Požadavek aktivity - činnosti volit tak, aby v nich mohly být přiměřeně úspěšné všechny žáky.

Požadavek citovosti a citlivosti – všechny činnosti by měly přinášet žákům kladné emoce, a to nejen z činnosti samé a následného ocenění, ale také radost z objevování či překonávání překážek.

Požadavek seberealizace – činností, jejímž produktem je radost, žák nachází a objevuje sám sebe, zvláště, je-li kladně ohodnocen, a prostřednictvím činnosti v oddělení si vytváří žádoucí sociální kontakty.

4.5. Materiální podmínky

ŠD pracuje při ZŠ Katov od 1.9.2012. Družina využívá pro svoji činnost II. třídu a v případě potřeby I. třídu školy.

Místnosti jsou prostorné, světlé vybaveny hracím koutkem, hrami, hračkami, stavebnicemi, stolními hrami.

ŠD je průběžně vybavována pracovním materiálem.

Při zájmové a rekreační činnosti je využívána učebna výpočetní techniky, interaktivní tabule, školní dvůr, hřiště před školou a obecní víceúčelové hřiště.

4.6. Personální podmínky

V ŠD působí kvalifikovaná vychovatelka. I nadále absolvuje kurzy zaměřené na volnočasové aktivity, tvořivé dílničky, pohybové hry. Pravidelně se účastní seminářů „Pracovní skupina Školní družiny“ v rámci MAP Tišnov II. V rámci samostudia navštěvuje kurz jógy, vzdělává se v oblasti tradic a folkloru, péče o zdraví.

Vychovatelka je iniciátorkou a průvodcem žáka při činnostech, které motivuje, navozuje přímo nebo nepřímo řídí a hodnotí. Probouzí v žácích zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Podněcuje přirozenou zvědavost žáků, chuť objevovat i odvahu projevit se ukázat, co všechno zvládne. Tyto žádoucí projevy ocenit a chválit.

4.7. Ekonomické podmínky

Za pobyt žáka zapsaného ve ŠD je stanoven poplatek, který určí ředitelka školy. Při finanční nebo sociální nouzi mohou rodiče požádat o prominutí poplatku u vedení školy.

V případě ukončení docházky do ŠD, bude zákonnému zástupci vrácen poplatek za každý nezapočatý měsíc od ukončení docházky.

Finanční prostředky jsou využívány na nákup hraček, her a materiálního vybavení ŠD.

4.8. Bezpečnost a ochrana zdraví

Žáci jsou na začátku, v průběhu i na konci školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a jsou soustavně poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole, na veřejnosti na komunikacích, ale i v době prázdnin, při sezónních činnostech a sportech.

Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví stanovuje Řád ŠD, Řád školy a Řád učebny výpočetní techniky. Po dobu pobytu dítěte v ŠD je za něj zodpovědná vychovatelka.

4.9. Délka vzdělávání

Školní vzdělávací program pro školní družinu je tvořen na jeden vzdělávací cyklus, tj. 5 let, navazuje na program školy podle tematického celku základního vzdělávání Člověk a jeho svět. Obsahuje výběr možných činností, ze kterých vychovatelky volí podle možností pro činnost.

4.10. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost.

S dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami se pracuje individuálně, s přihlédnutím k jejich potřebám a možnostem. Spolupráce probíhá s rodiči, s třídní učitelkou, s pedagogicko-psychologickou poradnou, případně asistentem.

Pro rozvoj talentovaných žáků bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

4. 11. Hodnocení

Při hodnocení jsou respektovány individuální dispozice žáků, je oceňována snaha a pokrok, jejich sebehodnocení a sebereflexe, podpora a rozvoj kreativity. Schopnost pracovat jak v samostatně, tak i v kolektivu.

5. Obsah vzdělávání v ŠD

ŠD svými prostředky navazuje na základní školu, vědomosti a dovednosti dále prohlubuje, rozvíjí a upevňuje.

Činnost ve ŠD je cílená, rozvíjí osobnost žáků a dává jim dostatek námětů pro samostatné naplňování volného času.

5.1. Člověk a jeho svět

- A) MÍSTO, KDE ŽIJEME
- B) LIDÉ KOLEM NÁS
- C) LIDÉ A ČAS
- D) ROZMANITOSTI PŘÍRODY
- E) ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

A) MÍSTO, KDE ŽIJEME

Výstupy: -poznávání nejbližšího okolí, života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci.
 -vztah ke své škole, vesnici, státu

Činnosti: -tematické vycházky, cesta do školy, ze školy, navštívíme služby v obci,
 -kreslíme nebo stavíme z Lega – naše škola nebo vesnice, -
 posloucháme regionální pohádky a pověsti

B) LIDÉ KOLEM NÁS

Výstupy: -osvojit zásady vhodného chování, jednání mezi lidmi, tolerance, úcta

- pěstovat pěkné vztahy – ke spolužákům, dospělým, v rodině
- vést žáky k samostatnosti a správnému vystupování na veřejnosti

- Činnosti:
- správně oslovujeme kamarády a dospělé, umíme naslouchat
 - rozhovory: vztahy v rodině, trávení volného času, pomáháme starším osobám
 - známe důležitá telefonní čísla, první pomoc
 - připomínáme si dny významných výročí a historických událostí
 - dodržujeme pravidla stolování
 - urovnáváme drobné každodenní konflikty
 - hrajeme seznamovací a společenské hry

C) LIDÉ A ČAS

- Výstupy:
- vytvářet správný režim dne a dodržovat ho
 - naplňovat režim družiny účelně a v pohodové atmosféře
 - uvědomovat si časovou posloupnost – bylo, je a bude
 - učit děti uctě k času druhých, využívat svůj čas
 - vytvářet návyky na pravidelnou a účelnou přípravu na vyučování a na vyplňování volného času

- Činnosti:
- poznáváme naši vesnici, provádíme výlety po okolí
 - Co víš o své vesnici – hrajeme hru stopovaná
 - státní svátky a významné dny – rozhovory, soutěže, kvízy
 - orientujeme se v čase – odhad čas. úseku, roční období
 - bydlení dříve a dnes – navštívíme zámek, statek, prohlédneme historický dům, novostavbu

D) ROZMANITOSTI PŘÍRODY

- výstupy:
- poznávání živé a neživé přírody
 - ochrana přírody, proměny přírody, roční období
 - činnost člověka v přírodě – pozitivní, negativní
 - ohleduplné chování k přírodě
 - likvidace odpadů – třídění odpadů

- činnosti:
- provádíme tematické vycházky a pobyty v přírodě, pozorujeme změny
 - hrajeme didaktické hry s přírodními motivy, hry v lese
 - sbíráme přírodniny, pracujeme s přírodním materiálem, malujeme, kreslíme
 - pracujeme s atlasem a encyklopediemi
 - soutěžíme o zvířatech, rostlinách
 - krmíme zvířata – v zimě
 - zpíváme písničky nejen o zvířatech
 - navštívíme žáky, kteří mají domácí mazlíčky
 - čteme pohádky, příběhy, sledujeme filmy
 - opičí dráha a jiné pohybové hry v TV

E) ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- výstupy:
- dodržovat základní hygienické návyky
 - výchova k odpovědnosti za svou osobu a za své zdraví
 - výchova ke správným stravovacím návykům
 - posilovat tělesnou zdatnost, otužování a sportovní chování
 - rozvíjet citovou stránku osobnosti a citové vazby
 - předcházet úrazům
 - dbát na bezpečnost činností
 - znát základní pravidla účastníků silničního provozu
- činnosti:
- besedujeme s policejními příslušníky na vybrané téma
 - mediální výchova – využíváme kazet BESIP
 - nacvičujeme jednoduché ošetření poranění, jak vyhledáme pomoc
 - hry s nácvikem telefonického volání tísňových linek
 - přecházíme vozovku, určujeme a kreslíme dopravní značky, hrajeme soutěže s dopravní tematikou v ŠD i venku
 - hrajeme míčové, závodivé hry, atletický trojboj, kolektivní hry
 - otužujeme se v zimě - zimní sporty

5.2. Umění a kultura

- výstupy:
- pěstovat zájem o hudbu, rozvíjet smysl pro rytmus, paměť
 - využívat jednoduchých hudebních nástrojů
 - reagovat pohybem na hudbu
 - rozvíjet správnou výslovnost, vyjadřovací schopnosti
 - pěstovat estetické cítění a představivost, rozvíjet fantazii
 - vytvářet vztah k uměleckým dílům
- činnosti:
- posloucháme skladby, hrajeme na Orff. nástroje, zpíváme s doprovodem hudeb. nástrojů (Písničky Svěráka a Uhlíře), pohybové písničky,
 - veršujeme – doplňujeme texty do písní
 - malujeme písničky
 - cvičíme aerobik, hrajeme na tělo
 - malujeme, kreslíme, tvoříme koláže, zapouštíme barvy
 - navštívíme knihovnu, prohlížíme ilustrace dětské knihy
 - čteme na pokračování, učíme se jazykolamy
 - pracujeme s počítačem

5.3. Člověk a svět práce

- výstupy:
- seznámit žáky s různými pracovními technikami
 - rozvíjet zručnost, představivost a fantazii
 - zvládat elementární dovednosti při práci se stavebnicemi
 - pečovat o nenáročné rostliny
 - provádět jednoduché pěstitelské činnosti
 - připravit jednoduchý pokrm
 - dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce
- činnosti:
- pracujeme s papírem, textilem, přírodninami, modelínou, hlinou, vlnou
 - pracujeme ve skupinách

- lidové zvyky, tradice – vyrábíme drobné dárky
- tvořivé hry se stavebnicemi
- zúčastníme se sběrových akcí
- vaříme, pečeme, pracujeme s těstem

6. Rozvíjené kompetence

6.1. Kompetence k učení

- Pochopení nutnosti přípravy na vyučování
- Aktivně se zúčastňuje didaktických her
- Orientuje se, chápe a sám si vyhledává informace
- Vybírá si vhodné způsoby práce k dosažení nejefektivnějšího výsledku
- Umí posoudit a zhodnotit svůj výkon
- Rozpoznává podstatu a příčinu problému

6.2. Kompetence k řešení problému

- Aktivně pracuje s odbornou literaturou
- Nabízí více možností při řešení problémů
- Vyhledává informace
- Poznatky aplikuje do praxe
- Při praktických činnostech postupuje promyšleně

6.3. Kompetence komunikativní

- Dokáže vyjádřit své myšlenky a názory v souvislém ústním projevu
- Naslouchá, ve vhodný okamžik se dokáže zapojit do diskuze
- Spolupracuje v týmu

6.4. Kompetence sociální a interpersonální

- Navazuje a udržuje kontakty a přátelství
- Vhodně komunikuje s lidmi
- Dokáže pomoc poskytnout, ale i o ní požádat
- Respektuje názory druhých
- Hodnotí svojí práci a práci ostatních
- Plánuje s ohledem na situaci

6.5. Kompetence občanské

- Respektuje druhé
- Umí se vcítit do situace druhých
- Uvědomuje si povinnost postavit se fyzickému a psychickému násilí
- Uvědomuje si svá práva a povinnosti
- Rozhoduje se s ohledem na situaci
- Poskytne pomoc dle svých možností
- Aktivně se zapojuje do kulturního života
- Chápe ekologické a environmentální souvislosti

6.6. Kompetence k trávení volného času

- Dokáže si vybrat vhodnou aktivitu a zapojit se
- Rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech

- Dokáže odmítnout nevhodnou nabídku
- Organizuje zájmové činnosti
- Respektuje pravidla

7. Rizika, která ohrožují úspěšnost činnosti v ŠD

- nedostatek času na soustředěnou práci způsobený nevhodným režimem (např. vyzvedávání žáka kdykoliv)
- nerespektování specifických činností ŠD
- nedostatek herních prvků
- omezování spontánních aktivit, jednostranná nabídka pohybových činností
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů
- stereotypnost činností v ŠD
- nedostatečná motivace
- nevšímavost žáků (může vést až k šikaně)
- autoritativní vedení, dominance vychovatelky
- rezignace vychovatelek na výchovné působení

8. Pedagogická dokumentace

1. Přehled výchovně-vzdělávací práce
2. Docházkový sešit
3. Řád školní družiny
5. Školní vzdělávací program ŠD
6. Přihláška do školní družiny

9. Evaluace práce ŠD

Vnitřní evaluace probíhá na úrovni ŠD, provádí je vychovatelka se svými žáky průběžně. Hodnotí během celého týdne, přičemž se především zaměřuje na individuální rozvoj žáků. Hodnocení většího či menšího tematického celku provádí po skončení činnosti. Vychovatelka se zamýšlí nad dosažením daného cíle. Podle výsledků dále plánuje tematické celky, popř. upravuje nebo vkládá nové náměty. Hodnotí zájem žáků a jejich aktivitu.

11. Závěr

Naše školní družina umožňuje žákům připravovat se na život tak, aby se dokázaly projevat jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti a uplatňovaly svá práva, ale i povinnosti. Podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Pomáháme žákům učit se vyjadřovat svůj názor, tvořit, zkoumat, experimentovat, rozvíjet představivost, spolupracovat v týmu a poznávat mnoho nového. Žáky učíme komunikovat s ostatními dětmi i dospělými a navazovat nová kamarádství a přátelství.